

Korte risicobeoordeling

Blueberry leaf mottle virus (BIMoV) (EU-QIAI)

Naam waaronder gereguleerd: virussen, viroïden en fytoplasma's van *Cydonia* Mill., *Fragaria* L., *Malus* Mill., *Prunus* L., *Pyrus* L., *Ribes* L., *Rubus* L. en *Vitis* L. zoals: (a) *Blueberry leaf mottle virus*

Categorie: virussen, viroïden en fytoplasma's

Datum: augustus 2020

1. Verspreiding, waardplanten en belangrijkste pathways

Verspreiding

- Europese Unie: geen meldingen; er zijn meldingen geweest van het virus in Bulgarije, Hongarije en Portugal, maar hierbij bleek het later te gaan om een ander virus (EPPO Global Database, 06.08.2020).
- Buiten de Europese Unie: Canada, de Verenigde Staten (VS) en Zuid-Korea (EPPO Global Database, 06.08.2020).

Waardplanten

- *Vaccinium corymbosum* L. (blauwe bes)

Belangrijkste pathways

1. Planten van *V. corymbosum* L. bestemd voor opplant inclusief zaden (Childress & Ramsdell, 1986)

2. Samenvatting risicoscores

Parameter(combinaties)	Score	Schaal
Kans op een besmetting (P1-P2)	2	1 - 5
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) (P1-P3)	2	1 - 5
Kans dat het organisme officiële uitroeimaatregelen overleeft (P4)	3	1 - 4
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) ondanks officiële uitroeimaatregelen (P1-P3, P4)	3	1 - 6
Directe impact voor de teelt op perceelsniveau	3	1 - 5
Directe impact voor de teelt nationaal	4	1 - 9
Potentiële impact voor de export nationaal	3	1 - 9
Directe impact voor de groene ruimte	1	1 - 5

3. Risicoscores

Per onderdeel vindt u de risicoscore en de schaal [minimaal - maximaal mogelijke score]

P1 (associatie met pathway): 2 [1-5]

Biologie

Het virus kan aanwezig zijn in planten, pollen en zaden (EPPO-datasheet).

Wet- en regelgeving

- Een fyto-sanitair certificaat is vereist uit alle derde landen met uitzondering van Zwitserland (Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072, Bijlage XI, deel A, punt 2).

Vondsten en intercepties

Er zijn geen vondsten of intercepties bekend in de EU, maar via import van planten van *Vaccinium* uit Noord-Amerika zijn in het verleden vermoedelijk verschillende virussen geïntroduceerd (Van der Gaag et al., 2012).

Score

Score 2:

- er zijn geen vondsten en intercepties in de afgelopen 10 jaar;
- er is geen wetgeving die de kans op introductie tot vrijwel nul reduceert (visuele inspecties zijn onvoldoende)

P2 (transfer): 5 (pathway 1) [1-5]

De pathway is planten bestemd voor opplant.

P3 (kans op vestiging na transfer): 4 [1-5]

De kans is groot dat het virus zich handhaaft doordat het wordt verspreid middels vegetatieve vermeerdering en pollen (Childress & Ramsdell, 1987).

P4 (kans overleven uitroeiactie): 3 [1-4]

Er is een redelijke kans dat (kleine) besmettingen kunnen worden uitgeroeid. Besmettingen kunnen echter pas laat worden gedetecteerd omdat de latentieperiode meerdere jaren duurt. Daarnaast kan verspreiding via pollen eliminatie bemoeilijken (score 3; onzekerheid groot).

Effect op perceelsniveau: 3 [1-5]

Aangetaste struiken blijven klein en produceren weinig bessen. Na verloop van enkele jaren sterven aangetaste struiken vaak af, met name in strenge winters. Tijdig rooien van aangetaste struiken kan de schade op perceelsniveau beperken (score 3).

Mate van verspreiding: 2 [1-4]

In Nederland wordt sinds enkele jaren gecertificeerd plantmateriaal geproduceerd waarbij ook getoetst wordt op BLMoV. Hierdoor is de kans op verspreiding van het virus, bij eventuele vestiging in Nederland aanzienlijk ingeperkt. In regio's met veel bedrijven zouden via pollen meerdere percelen besmet kunnen raken (daarom score 2 en niet 1).

Productiewaarde-teelt: 3 [1-6]

De productiewaarde van blauwe bes (vruchten) ligt tussen de 20 en 50 miljoen euro (score 3).

Impact op de groene ruimte (onder groene ruimte vallen alle gebieden, terreinen, tuinen e.d. waarop/waarin geen commerciële teelt plaats vindt): 1 [1-5]

Particulieren met blauwe bessenstruiken kunnen met aantastingen te maken krijgen (blauwe bessenstruiken komen echter beperkt voor buiten commerciële bedrijven). In natuurgebieden wordt blauwe bes als invasieve exoot gezien.

Export-maatregelenniveau: 4 [1-4]

Productieplaatsvrijheid kan lastig te garanderen zijn in gebieden waar het virus aanwezig is vanwege pollenoverdracht. Voor goede garanties zullen niet alleen de moederplanten vrij moeten zijn van het virus maar zal ook de omgeving van het perceel vrij moeten zijn van het virus. Momenteel gelden in de EU geen specifieke vereisten ten aanzien van het virus (Richtlijn 2000/29/EG).

Productiewaarde-export: 1 [1-6]

De productiewaarde van blauwe bessenplanten wordt geschat op minder dan 5 miljoen euro (score 1), maar zou ook tussen de 5 en 20 miljoen euro kunnen liggen (cijfers zijn niet bekend).

4. Referenties

- Childress A & Ramsdell D, 1986. Detection of blueberry leaf mottle virus in highbush blueberry pollen and seed. *Phytopathology*, 76, 1333-1337.
- Childress A & Ramsdell D, 1987. Bee-mediated transmission of blueberry leaf mottle virus via infected pollen in highbush blueberry. *Phytopathology*, 77, 167-172.
- Van der Gaag DJ, Werkman A & Van Leeuwen G, 2012. Pest Risk Analysis for Blueberry scorch virus. Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority, Ministry of Economic Affairs, Agriculture & Innovation. Beschikbaar online: <https://english.nvwa.nl/topics/pest-risk-analysis/documents/plant/plant-health/pest-risk-analysis/documents/pest-risk-analysis-for-blueberry-scorch-virus>

5. Afkadering

Dit is een korte risicobeoordeling om een indicatie te krijgen van het risico van het organisme voor Nederland. Er is geen uitvoerig literatuuronderzoek gedaan. Nieuwe informatie over bijvoorbeeld de biologie of het verspreidingsgebied van het organisme kan aanleiding zijn om de risicobeoordeling aan te passen. Daarnaast kunnen door aanpassing van wet- en regelgeving, handelsstromen e.d. risico's wijzigen in de tijd.

De 'potentiële impact voor de export' wordt voor een belangrijk deel bepaald door de biologie van het organisme (met name door de natuurlijke verspreidingscapaciteit van het organisme). De daadwerkelijke impact voor de export zal uiteindelijk afhangen van de eisen die importerende landen zullen stellen bij eventuele vestiging van het organisme in Nederland en de exportwaarde naar die landen. De daadwerkelijke impact kan dus (in sterke mate) afwijken van de potentiële impact.

In de lijst van referenties staan alle gerefereerde bronnen met uitzondering van de standaardbronnen: EPPO-datasheet, EPPO Global Database, EPPO Reporting Service en de rapporten Fytosignalering van de NVWA. Deze bronnen zijn te vinden op de websites van EPPO (European and Mediterranean Plant Protection Organization) en de NVWA. Een beschrijving van de risicobeoordelingsmethode (o.a. 'rating guidance') kunt u ook vinden op de website van de NVWA.